

Newsletter:

»» Nieuwe wet private opsporing

Beste lezer,

Op 6 december 2024 werd een nieuwe wet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad die de private opsporing regelt. Het doel van deze nieuwe wet is om het bestaande wettelijke kader inzake private onderzoeken grondig te herzien en moderniseren. Deze newsletter schetst enkele van de wijzigingen die door de wet worden geïntroduceerd die relevant zijn voor werkgevers die gebruik wensen te maken van private onderzoeken.

Veel leesplezier!

INHOUDSTAFEL

1	Toepassingsgebied	2
2	Voorwaarden om een privaat onderzoek uit te voeren?	3
3	Hoe moet een privaat onderzoek worden uitgevoerd?	8
4	Verwerking persoonsgegevens	10
5	Controle en sancties	12
6	Inwerkingtreding	13

1 Toepassingsgebied

Met de nieuwe wet tot regeling van de private opsporing (hierna de ‘wet private opsporing’) heeft de wetgever de ambitie om te voorzien in een alomvattend kader voor private opsporingsactiviteiten. Private opsporing werd voorheen geregeld door de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privédetective. Deze wet was al meer dan 30 jaar oud en hield bijgevolg geen rekening met de evoluties op vlak van privacy en technologie.

Daarnaast bestaat tegenwoordig de zogenaamde “*all-rounddetective*”, zoals deze kon worden teruggevonden in de gouden gids, niet meer. Aangezien de private speurders van vandaag eerder experts zijn in specifieke professionele werkvelden, heeft de wetgever ervoor geopteerd om te voorzien in een profiel-neutrale wetgeving.

De nieuwe wet is niet alleen belangrijk voor al wie activiteiten van private opsporing uitvoert. Ook werkgevers kunnen diverse redenen hebben om een beroep te willen doen op een privaat onderzoeker of om zelf een onderzoek in te stellen. Denk maar aan de volgende voorbeelden:

- Interne onderzoeken naar fraude door een werknemer.
 - Onderzoeken naar oneerlijke concurrentie door een voormalige werknemer.
 - Het opsporen van ongeoorloofde afwerving van personeel door een concurrerende onderneming.
 - Het onderzoeken van fraude met ziekteverzuim.
 - Het verzamelen van aanvullend bewijs in geval van een ontslag om dringende reden.
- Een belangrijke nieuwigheid van de nieuwe wet is dat de onderzoeken binnen organisaties die in de vorige wet uitgesloten waren nu onder het toepassingsgebied van de wet vallen.

1.1 Personeel toepassingsgebied

In de wet private opsporing worden vooreerst een aantal begrippen verduidelijkt.

Een opdrachtgever is een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die private opsporingen laat verrichten. Een opdrachthouder is een natuurlijke persoon die in naam van een onderneming of een interne dienst voor private opsporing een opdracht aanvaardt.

De “opdrachtnemers” zijn:

- **ondernemingen** die activiteiten van private opsporing uitoefenen voor derden; en
- **interne diensten**.

Een interne dienst voor private opsporing is een dienst die op structurele wijze instaat voor de uitvoering van onderzoekopdrachten die uitgaan van een onderneming of een groep van ondernemingen. De interne dienst kan zowel onderzoeken voeren aangaande betrokkenen van binnen (bijvoorbeeld werknemers van een onderneming) als buiten (bijvoorbeeld verzekerden door een interne dienst van een verzekeringsmaatschappij) de organisatie.

De voorbereidende werken bepalen hierbij dat het voldoende is om te spreken van een interne dienst indien deze activiteiten vervat zitten in de taakverdeling van minstens één medewerker. Verder wordt verduidelijkt dat interne diensten ook op het niveau van een groep van ondernemingen kunnen functioneren.

Deze rolverdeling heeft gevolgen voor het materieel toepassingsgebied en de toepasselijke verplichtingen die verder worden verduidelijkt.

1.2 Materieel toepassingsgebied

De wet private opsporing voorziet in een ruim materieel toepassingsgebied. Concreet is vereist dat aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:

- Een natuurlijk persoon, de opdrachthouder, voert de activiteit uit.
- De activiteit wordt uitgevoerd in opdracht van een opdrachtgever.
- De activiteit omvat het **verzamelen van inlichtingen** verkregen door de verwerking van informatie over **natuurlijke of rechtspersonen** of aangaande de toedracht van door hen begane **feiten**;
- Het doel van deze activiteiten is om de verzamelde informatie aan de opdrachtgever te verschaffen, zodat deze gebruikt kan worden in een actueel of potentieel conflict om de belangen van de opdrachtgever te vrijwaren, of om verdwenen personen of verloren of gestolen goederen op te sporen.

Een werkgever valt onder het toepassingsgebied van de wet wanneer hij beroep doet op gespecialiseerde externe onderzoekers, maar ook wanneer een werkgever gebruik maakt van een eigen interne dienst voor private opsporing.

Een belangrijke nieuwigheid van de wet is dat deze ook van toepassing wordt wanneer een werkgever geen eigen interne dienst heeft, maar incidenteel een onderzoek wil uitvoeren naar eigen werknemers, bijvoorbeeld in het kader van een ontslag om dringende reden.

De wet beschouwt niet als activiteiten van private opsporing:

- de beroepsactiviteiten van notaris, advocaat, gerechtsdeurwaarder, journalist, bedrijfsrevisor en wettelijke auditor;
- de activiteiten van een expert aangesteld door een gerechtelijke overheid;
- de beroepen waarbij de loutere activiteit van informatie-winning uitsluitend gebeurt bij de betrokkene zelf (bijvoorbeeld enquêteurs, auto-experts);
- de activiteiten van ambtenaren en agenten van openbare diensten;
- het ter beschikking stellen aan derden van publiek toegankelijke administratieve of financiële informatie over personen en daarop gebaseerde kredietanalyses;
- de activiteit van schaderegeling in een verzekeringsmaatschappij (bijvoorbeeld de technische experts);
- de activiteit van auditor zonder het verzamelen van inlichtingen over personen met het oogmerk voor de opdrachtgever ongewenste feiten op te helderen;
- de gereguleerde financiële activiteiten die onderworpen zijn aan een specifiek financieel toezicht;
- de activiteiten en beroepen die specifiek gericht zijn op het identificeren, analyseren en afhandelen van cyberveiligheidsincidenten;
- de activiteiten uitgeoefend voor rekening van de opdrachtgever ter uitvoering van wettelijke verplichtingen of opdrachten die niet als eigen doel private opsporing nastreven, maar slechts een gevolgtrekking zijn van deze verplichtingen en opdrachten (bijvoorbeeld activiteiten van een preventieadviseur in het kader van de wetgeving betreffende psychosociale risico's en een *whistleblowing officer*). Het gebruik van de resultaten die de wettelijke verplichtingen te buiten gaan, worden wel als private opsporing beschouwd.

2 Voorwaarden om een privaat onderzoek uit te voeren?

Als gevolg van de nieuwe wetgeving, zijn er, voorafgaand aan een privaat onderzoek, een aantal voorwaarden die vervuld dienen te zijn. Deze voorwaarden hebben betrekking op de verschillende actoren in een privaat onderzoek, waaronder:

- De opdrachtgever(-werkgever);
- De opdrachtnemer;
- Private onderzoeker, opdrachthouder en andere personen.

2.1 Opdrachtgever(-werkgever)

Een werkgever mag slechts een privaat onderzoek voeren naar één van zijn werknemers, indien de toelating en modaliteiten hiervoor uitdrukkelijk en transparant voorzien zijn in een zogenaamd 'reglement'. De wet private opsporing bepaalt niet specifiek in welke vorm dit moet worden voorzien.

De voorbereidende werken stellen enkel dat de werknemers er voorafgaandelijk van op de hoogte moeten zijn dat er activiteiten van private opsporing kunnen worden uitgevoerd op de werkvloer en dat, bijvoorbeeld, voorzien kan zijn in een CAO, arbeidsreglement of beslissing van de ondernemingsraad. Bij gebreke aan specificatie in de wet zelf, lijkt het echter eerder aangeraden om de modaliteiten voor het voeren van een privaat onderzoek op te nemen in een **policy**.

Werkgevers beschikken over een termijn van twee jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe wet om zich in regel te stellen met deze verplichting.

2.2 Opdrachtnemers

De opdrachtnemers moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Beschikken over een **vergunning** verkregen van de FOD Binnenlandse Zaken. De vergunning wordt slechts verleend aan opdrachtnemers die voldoen aan alle bepalingen van deze nieuwe wet en aan de minimale vergunningsvoorwaarden en gedragsregels die nog moeten worden bepaald in een apart KB. De wet zelf bepaalt reeds een aantal vergunningsvoorwaarden, waaronder:
 - De onderneming moet opgericht zijn volgens de in het Belgisch recht geldende bepalingen of overeenkomstig de wetgeving van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte;
 - De onderneming dient te voldoen aan haar verplichtingen ingevolge sociale en fiscale wetgeving;
 - Een onderneming onder de vorm van een rechtspersoon mag niet veroordeeld zijn geweest tot een correctionele of criminele straf (of tot een gelijkaardige straf in het buitenland).
 - Een functionaris voor gegevensbescherming (DPO) aanstellen;
 - De ondernemingen mogen geen bestuurders, zaakvoerders, lasthebbers, personen bevoegd om de onderneming te verbinden of personen die de controle uitvoeren over de onderneming hebben aangesteld aan wie het uitoefenen van dergelijke functies verboden is of die de voorbije vijf jaar aansprakelijk zijn gesteld voor de verbintenissen of schulden van een gefailleerde vennootschap.

De wet private opsporing voorziet in een aantal overgangsbepalingen. De opdrachtnemers kunnen, mits naleving van de andere bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten, hun activiteiten verder uitoefenen tot er een beslissing wordt genomen met betrekking tot hun

aanvraag tot vergunning, op voorwaarde dat ze een ontvankelijke aanvraag hiertoe hebben ingediend binnen de 6 maanden na de inwerkingtreding van de nieuwe wet.

- **Melding maken van de vergunning** waarover ze beschikken op alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders, websites en andere stukken.
- **Geen andere activiteiten** (behalve veiligheidsadvies) uitvoeren dan activiteiten van private opsporing (geldt enkel voor ondernemingen voor private opsporing).
- De **personen die de werkelijke leiding hebben** over de opdrachtnemer of hetzij zitting hebben in de raad van bestuur van een onderneming, hetzij op andere wijze **controle uitvoeren** over de opdrachtnemer, moeten bovendien een aantal persoonsvoorwaarden vervullen (zie tabel onder 2.3).

In tegenstelling tot de oude wet, is de opdrachthouder voortaan verplicht om na te gaan of de opdrachtgever een gerechtvaardigd belang heeft. Er is sprake van een ongerechtvaardigd belang indien het voorwerp of het doel van de opdracht onwettelijk is, bijvoorbeeld om een bepaalde persoon te kunnen stalken of om een persoon onterecht te laten verdenken. De gerechtvaardigde belangen moeten ook expliciet worden omschreven in het onderzoeksopdrachtdocument.

2.3 Private onderzoekers, opdrachthouders en andere personen

De private onderzoekers, opdrachthouders en andere natuurlijke personen moeten aan een aantal persoonsgebonden voorwaarden voldoen:

Personen die de werkelijke leiding hebben over een opdrachtnemer en opdrachthouders	1. Niet veroordeeld geweest zijn, zelfs niet met uitstel, tot enige correctionele of criminele straf, of tot een gelijkaardige straf in het buitenland; 2. Onderdaan zijn van een lidstaat van de EER of van Zwitserland en hun hoofdverblijfplaats hebben in een lidstaat van de EER of in Zwitserland; 3. Niet tegelijkertijd lid zijn van een politiedienst of een inlichtingen- of veiligheidsdienst, een functie hebben in een penitentiaire instelling, activiteiten uitoefenen van notaris, advocaat, gerechtsdeurwaarder, journalist, bedrijfsrevisor of wettelijke auditor, activiteiten uitoefenen in bepaalde veiligheidsondernemingen, activiteiten uitoefenen van wapen- of munitiefabrikant of -handelaar of enige andere werkzaamheid uitoefenen die, doordat ze wordt uitgeoefend door dezelfde persoon die ook een functie uitoefent in de sector van de private opsporing, een gevaar kan opleveren voor de in- of uitwendige veiligheid van de Staat of voor de openbare orde of het wetenschappelijk en economisch potentieel;¹ 4. Niet tegelijkertijd een functie uitoefenen met toegangsmogelijkheid tot niet publiek toegankelijke gevoelige persoonsgegevens in het bezit van publieke rechtspersonen of tot niet-publiek toegankelijke gevoelige persoonsgegevens in het bezit van private rechtspersonen;
---	---

¹ Een KB kan bijkomende onverenigbaarheden bepalen.

	5. Voldoen aan de door de Koning vastgestelde voorwaarden inzake beroepsopleiding en beroepservaring; 6. In de afgelopen drie jaar geen lid geweest zijn van een politiedienst of een inlichtingen- of veiligheidsdienst; 7. Minstens 21 jaar oud zijn; 8. Beantwoorden aan het gewenste profiel, en beschikken over volgende kenmerken: – respect voor de grondrechten en de individuele rechten en vrijheden van de medeburgers; – integriteit, loyaliteit en discretie; – een incasseringsvermogen ten aanzien van agressief gedrag van derden en het vermogen om zich daarbij te beheersen; – afwezigheid van verdachte relaties met het crimineel milieu; – respect voor de democratische waarden; – de afwezigheid van risico voor de inwendige of uitwendige veiligheid van de Staat of voor de openbare orde of het wetenschappelijk of economisch potentieel (de “veiligheidsvoorwaarde”); 9. Niet geschrapt zijn uit het Rijksregister van natuurlijke personen zonder nieuw adres achter te laten; 10. In de afgelopen drie jaar niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een beslissing waarbij werd vastgesteld dat zij niet aan de veiligheidsvoorwaarden, bedoeld onder 8., voldeden; 11. Houder zijn een identificatiekaart, afgeleverd door de FOD Binnenlandse Zaken².
Personen die hetzij zitting hebben in de raad van bestuur hetzij controle uitvoeren over een opdrachtnemer	Dezelfde voorwaarden gelden als voor personen die de werkelijke leiding hebben over een opdrachtnemer, met uitzondering van voorwaarden 2, 5 en 11.
Private onderzoekers	In het algemeen gelden dezelfde voorwaarden als voor personen die de werkelijke leiding hebben over een opdrachtnemer. In afwijking van de eerste voorwaarde, echter, maakt de wet voor de private onderzoekers die op datum van de inwerkingtreding van deze wet over een geldige vergunning als privédetective beschikken een onderscheid tussen veroordelingen voor en na de inwerkingtreding van de wet. Deze private onderzoekers mogen:

² Een KB zal het model, de modaliteiten van het gebruik en de procedure voor de aanvraag, de toekenning, de vernieuwing, de weigering, de geldigheidsduur, de intrekking en de teruggave van de identificatiekaarten bepalen.

	– <u>voor de inwerkingtreding</u> van deze wet niet veroordeeld zijn tot een gevangenisstraf van ten minste zes maanden wegens enig misdrijf, of tot een lagere correctionele straf wegens een misdrijf zoals opgelijst in de wet (bijvoorbeeld diefstal); – <u>sedert de inwerkingtreding</u> van deze wet niet veroordeeld zijn tot enige correctionele of criminele straf of tot een gelijkaardige straf in het buitenland.
Personen met een andere functie binnen de opdrachtnemer	Dezelfde voorwaarden gelden als voor personen die de werkelijke leiding hebben over een opdrachtnemer, met uitzondering van voorwaarden 2, 5, 7 en 11.

Wanneer feiten of handelingen worden vastgesteld die een tegenindicatie kunnen uitmaken van het gewenste profiel, kan een onderzoek worden gevoerd naar de veiligheidsvoorwaarde (voorwaarde 8 in de tabel) op initiatief van de FOD Binnenlandse Zaken.

De persoon die het voorwerp uitmaakt van een onderzoek naar de veiligheidsvoorwaarden dient hiertoe, voorafgaandelijk en eenmalig zijn instemming te hebben gegeven. Indien de persoon weigert zijn instemming te geven, wordt hij geacht niet te voldoen aan de veiligheidsvoorwaarde.

2.4 Leden van een personeelsdienst

De leden van een personeelsdienst die in opdracht van de eigen werkgever activiteiten van private opsporing uitvoeren binnen het kader van een incidentenonderzoek ten laste van de werknemers van de eigen werkgever, zijn vrijgesteld van de verplichtingen met betrekking tot de vergunning en de identificatiekaart.

Zij kunnen dus opsporingen uitvoeren zonder te moeten beschikken over een identificatiekaart of deel te moeten uitmaken van een vergunde dienst of onderneming.

Het is echter onduidelijk wat nu concreet met een zogenaamd 'incidentenonderzoek' wordt bedoeld nu dit nergens wordt gedefinieerd. Als mogelijke voorbeelden van incidentenonderzoeken worden onder andere de volgende zaken vermeld in de voorbereidende werken: de analyse van camerabeelden, het opvragen en onderzoeken van data inzake toegangscontrole, het uitlezen van elektrische sloten of badgereaders, bevraging collega's, etc.

Het is echter wel belangrijk om te benadrukken dat alle andere voorwaarden met betrekking tot de uitvoering van een privaat onderzoek, gevolgd moeten worden. Concreet houdt dit onder andere in dat de voorwaarden met betrekking tot de onderzoeksmethodes, zoals bijvoorbeeld het interview, moeten worden nageleefd (zie 3. hieronder).

Hoewel deze leden van de personeelsdienst dus vrijgesteld zijn van de verplichtingen omtrent de vergunning en de identificatiekaart, is de wet voor het overige wel degelijk op hen van toepassing.

3 Hoe moet een privaat onderzoek worden uitgevoerd?

3.1 Verboden handelingen

Private onderzoekers hebben in principe niet meer macht tijdens de uitvoering van hun werk dan gewone burgers. Aangezien de private onderzoeker zich systematisch mengt in het privéleven van de betrokkenen, heeft de wetgever enkele veel voorkomende onderzoeksmaatregelen specifiek geregeld. In het bijzonder worden onder andere de volgende verboden opgelegd:

- Een private onderzoeker mag in principe geen handelingen stellen of middelen, methodes, procedures of dwangmaatregelen aanwenden die geregeld zijn voor politiediensten en veiligheidsinstellingen. Deze regel is voorgeschreven op straffe van nietigheid.
- Het betreden van een niet publiek toegankelijke plaats is in principe niet toegelaten, tenzij een schriftelijke toestemming werd verkregen van de beheerder van die plaats. De wetgever stelt dat deze toestemming bijvoorbeeld kan verkregen worden door in een brandpolis een clause op te nemen die de private onderzoeker toelaat om het door brand geteisterde pand te betreden.
- Bovendien zijn observaties in de woning, andere private plaatsen en plaatsen waar personen een gerechtvaardigde verwachting hebben dat hun persoonlijke levenssfeer is beschermd, strikt verboden. De wetgever geeft de volgende voorbeelden: paskamers, hotelkamers, badhokjes, relaxinrichtingen, toiletruimtes, zaal van een privéfeest en een school- of fabrieksterrein. Daarnaast zijn observaties ook verboden op plaatsen die omwille van hun aard privacygevoelige informatie over de betrokkene kunnen opleveren, bijvoorbeeld de toegang van een vakbondslokaal om vast te stellen wie aan een syndicale bijeenkomst deelneemt.
- Tijdens een interview is het niet toegelaten om op welke wijze dan ook de indruk te scheppen dat de bevroegde persoon niet vrij is om te antwoorden. Tijdens het interview kan de private onderzoeker de bevroegde persoon wel confronteren met bewijsmateriaal.
- Er geldt een algemeen verbod op het hanteren van provocatietechnieken en listen. Zo mag de private onderzoeker zich niet voordoen als een beoefenaar van een ander beroep, zelfs niet impliciet.
- De private onderzoeker mag in principe geen persoonsgegevens raadplegen die niet in publiek toegankelijke bestanden zijn opgenomen.
- Tot slot is het op straffe van nietigheid verboden om informatie of overtuigingsstukken te gebruiken in de private opsporing die door een misdrijf of op onrechtmatige wijze zijn verkregen en waarbij de private onderzoeker dit behoorde te weten.

3.2 Transparantieverplichtingen en toestemming

Veel van de onderzoeksmethodes kunnen pas plaatsvinden nadat de persoon die het voorwerp uitmaakt van de handeling zijn of haar voorafgaande toestemming heeft verleend en specifieke informatie heeft ontvangen. In de wet is per onderzoeksmethode aangeduid of de toestemmings- en informatieverplichting geldt en op welke wijze deze dient te worden ingevuld.

Zo kunnen een interview, maar ook een confrontatie of een reconstructie van feiten, in principe slechts plaatsvinden met de voorafgaande toestemming van de betrokken persoon.

Specifiek met betrekking tot het afnemen van interviews voorziet de wet in een uitgebreide informatieverplichting. Zo moet de geïnterviewde er expliciet op worden gewezen dat hij of zij niet verplicht is om de vragen te beantwoorden. Wanneer een interview wordt opgenomen heeft de geïnterviewde bovendien het recht om een kosteloze kopie van die opname te ontvangen.

Zowel de toestemming als de te leveren informatie moeten GDPR-compliant zijn (zie onder 4.).

3.3 Onderzoeksopdrachtdocument op opdrachtenregister en onderzoeksdossiers

Vooraleer het onderzoek mag beginnen, moeten de opdrachtgever en opdrachtgever een schriftelijk onderzoeksopdrachtdocument opstellen en ondertekenen. Elk van de partijen moet hiervan een kopie ontvangen. Hierin moeten heel wat gegevens verplicht worden opgenomen, in het bijzonder de nauwkeurige omschrijving van de opdracht en de gerechtvaardigde doeleinden waarvoor de opdrachtgever de resultaten wenst aan te wenden.

Dit is niet verplicht wanneer de opdrachtgever de werkgever van de privaat onderzoeker is. De privaat onderzoeker moet dan wel een opdrachtenregister bijhouden.

Private onderzoekers moeten vanaf de ondertekening van het onderzoeksopdrachtdocument een onderzoeksdossier aanleggen. Hierin worden onder meer alle stukken en een chronologisch overzicht van alle verrichte handelingen opgenomen.

Dit onderzoeksdossier kan geraadpleegd worden door de controlerende overheidsinstanties om na te gaan of de wet gerespecteerd werd.

Uiterlijk één maand na de laatste onderzoeksverrichting maakt de opdrachtgever een schriftelijk onderzoeksrapport over aan de opdrachtgever. Wanneer dit de laatste verslaggeving uitmaakt, dan moet dit rapport de vermelding 'eindrapport' dragen. De neerlegging van het eindrapport doet de termijnen zoals vermeld in titel 4.6 aanvangen.

3.4 Geheimhouding en belangenvermenging

Het vertrouwelijk karakter van alle persoonsgegevens die verkregen werden in het kader van het private onderzoek moet gewaarborgd worden en deze persoonsgegevens mogen uitsluitend worden aangewend voor de uitoefening van de onderzoeksopdracht. Het is de privaat onderzoeker, op straffe van nietigheid, verboden om de informatie afkomstig uit het ene onderzoeksdossier aan te wenden in een ander onderzoeksdossier.

De privaat onderzoeker mag de opdrachtgever enkel de informatie ter beschikking stellen die betrekking heeft op de opdracht zoals omschreven in het onderzoeksopdrachtdocument.

4 Verwerking persoonsgegevens

4.1 Verwerkingsverantwoordelijke

De wet private opsporing wijst enkele personen expliciet aan als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG of GDPR, hierna “AVG”) voor bepaalde activiteiten, met name:

- de onderneming of de interne dienst voor private opsporing voor de persoonsgegevens die hij verzamelt, analyseert, bewerkt, bewaart en in zijn rapporten verwerkt;
- de opdrachthouder voor de persoonsgegevens die hij rapporteert aan de opdrachtgever;
- de opdrachtgever voor de persoonsgegevens die voor de aanvang van de private opsporing aan de opdrachthouder worden overhandigd alsook voor de verdere verwerking van persoonsgegevens die voorkomen in de aan hem overgemaakte rapporten.

De voorbereidende werken verduidelijken dat het hier gaat om gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken. Dit houdt dus in dat de partijen verplicht in een onderlinge regeling moeten vastleggen op welke wijze zij hun respectievelijke verantwoordelijkheden en verplichtingen uit hoofde van de AVG gaan nakomen.

4.2 Verplichte aanstelling DPO

Iedere onderneming of interne dienst voor private opsporing moet beschikken over een functionaris gegevensbescherming (ook wel DPO genoemd naar de Engelstalige benaming Data Protection Officer). De DPO kan zowel intern als extern zijn.

De DPO dient de ondernemingen en interne diensten voor private opsporing waarin hij of zij actief is te informeren, adviseren en controleren met betrekking tot de voorzorgs- en controlemaatregelen die moeten genomen worden om na te gaan of het personeel de wet naleeft, in het bijzonder de wet private opsporing en haar (toekomstige) uitvoeringsbesluiten.

4.3 Toestemming

In een aantal gevallen vereist de wet private opsporing de toestemming van de betrokken personen (de betrokkenen). Deze toestemming moet voldoen aan de AVG i.e., het moet gaan om een vrije, specifieke, geïnformeerde en ondubbelzinnige wilsuiting.

Bijgevolg kan pas sprake zijn van een geldige toestemming wanneer de betrokkene specifiek geïnformeerd werd over de finaliteit van de private opsporingsopdracht en de hoedanigheid van diegene aan wie hij of zij toestemming verleent. In elk geval moet de toestemming schriftelijk worden gegeven.

4.4 Verboden onderzoeksdomeinen

De wet private opsporing verbiedt op straffe van nietigheid de onderzoeken in bepaalde gevoelige domeinen. Deze domeinen gaan verder dan de bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de AVG:

- Politieke opvattingen;

- Religieuze, filosofische of levensbeschouwelijke overtuiging;
- Gegevens waaruit de betrokkenheid of lidmaatschap van een vakbond of ziekenfonds blijken ;
- Genetische gegevens en biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon;
- Iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- Gezondheidsgegevens;
- Raciale of etnische afkomst;
- Niet openbaar gemaakte verdenkingen ingevolge een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, vervolgingen of veroordelingen voor het plegen van misdrijven, administratieve sancties of veiligheidsmaatregelen. Hierop wordt echter een uitzondering voorzien wanneer dit noodzakelijk is voor het beheer van eigen geschillen of wanneer de betrokkene uitdrukkelijke schriftelijke toestemming heeft gegeven voor een of meer welbepaalde doeleinden;
- Geschillen voorgelegd aan hoven en rechtbanken en administratieve gerechten en die nog geen voorwerp hebben uitgemaakt van een in openbaar uitgesproken beslissing;
- Journalistieke informatiebronnen;
- Bepaalde geclassificeerde informatie in het kader van de wet betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen.

Wat gezondheidsgegevens betreft, worden enkele uitzonderingen voorzien. Zo zullen verzekeringsondernemingen, in zeer concrete gevallen, nog steeds de aangegeven gezondheid kunnen controleren. De privaot onderzoeker zal, in opdracht van een verzekeringsonderneming, wel onderzoek kunnen doen naar de gezondheidstoestand van een betrokkene, wanneer de opdracht is vergezeld van een schriftelijke vraag hiertoe van een controlegeneesheer die de betrokkene heeft onderzocht, of die de betrokkene reeds driemaal zonder gevolg heeft opgeroepen.

De bevindingen kunnen in dat geval enkel met de controlearts gedeeld worden.

4.5 Bewaartermijnen

De wet private opsporing voorziet dat de onderzoeksdossiers worden bewaard voor een periode van 5 jaar te rekenen vanaf de datum dat het eindrapport werd overgemaakt aan de opdrachtgever of tot de rechter de bevindingen heeft kunnen onderzoeken. Deze termijn dient strikt gerespecteerd te worden en het onderzoeksdossier moet vernietigd worden op de vervaldatum.

Het opdrachtenregister moet vijf jaar bij gehouden worden.

4.6 Transparantieverplichting

Volgens de AVG hebben natuurlijke personen het recht geïnformeerd te worden over elke verwerking van hun persoonsgegevens. Wanneer deze gegevens niet rechtstreeks van de betrokkene worden verkregen, moet deze informatie binnen een redelijke termijn en ten laatste binnen de maand gedeeld worden, behalve wanneer deze informatieverplichting de verwezenlijking van de doeleinden van de verwerking onmogelijk dreigt te maken .

In lijn met deze uitzondering voorziet de wet private opsporing dat de opdrachtgever uiterlijk 30 dagen nadat het eindrapport aan hem werd bezorgd, schriftelijk moet laten weten aan de opdrachthouder of hij gevolg zal geven aan de informatie in het eindrapport. Zo niet, moet de informatie onmiddellijk

vernietigd worden. De voorbereidende werken stellen dat in dit geval de betrokkene niet moet geïnformeerd worden.

Indien de opdrachtgever wel gevolg wil geven aan de informatie, dan moet hij dit laten weten aan de opdrachthouder die op zijn beurt onmiddellijk de betrokkene en elke andere identificeerbare persoon schriftelijk in kennis moet stellen van de volgende informatie:

- de identiteit en contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke of van zijn vertegenwoordiger;
- de aard en het doel van het onderzoek;
- de begin- en einddatum van de private opsporing;
- het bestaan van het recht tot kosteloze inzage, eventuele aanvulling, verbetering of verwijdering van onjuiste persoonsgegevens en de modaliteiten om dit recht uit te oefenen bij de opdrachthouder.

De opdrachtgever mag geen gevolg geven aan de informatie uit het onderzoeksrapport tot zolang de betrokken personen dit recht niet hebben kunnen uitoefenen.

In het geval de private onderzoeker voor de opmaak van het eindrapport een afrondend gesprek houdt met de betrokkene, dan dient de betrokkene bovenstaande informatie op dat moment te verkrijgen.

Het zal daarnaast belangrijk zijn om voorafgaandelijk informatie te verstrekken over de impact van interne onderzoeken enerzijds in het in 2.1 vermelde interne reglement en anderzijds in de algemene privacykennisgeving voor werknemers.

5 Controle en sancties

5.1 Wie kan er gecontroleerd en gesanctioneerd worden?

De wet tot regeling van private opsporing bepaalt niet expliciet welke personen gecontroleerd kunnen worden. Gelet op het bijzonder ruime toepassingsgebied, kan aangenomen worden dat zowel de opdrachtgever, de opdrachthouder, het personeel van de opdrachthouder alsook de opleidingsinstellingen gecontroleerd en gesanctioneerd kunnen worden.

Natuurlijke of rechtspersonen die activiteiten met betrekking tot private opsporing aanbieden of organiseren, zijn burgerrechtelijk aansprakelijk voor de boetes opgelegd aan de personen die voor hun rekening werkzaam zijn.

5.2 Controle

De controle op de naleving van de bepalingen uit de wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt uitgeoefend door zowel de gegevensbeschermingsautoriteit wanneer de inbreuk betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens als de politiediensten en specifieke inspecteurs.

Deze inspecteurs zijn ambtenaren met enkele verregaande bevoegdheden. Hun processen-verbaal hebben bewijskracht tot het bewijs van het tegendeel.

De verschillende inspectiediensten kunnen gegevens uitwisselen met het oog op de bewijsvoering van inbreuken op de wet private opsporing. Indien bijvoorbeeld een sociale inspecteur in het kader van een

RSZ-controle zou vaststellen dat er geen intern reglement voorhanden is, dan kan hij deze informatie meedelen aan de bevoegde inspectiedienst.

Tenslotte heeft ook de rechter een controlebevoegdheid.

5.3 Sancties

De rechter aan wie de bevindingen van een private opsporing worden voorgelegd, gaat na of deze tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen van deze wet, en oordeelt soeverein over de bewijswaarde van deze bevindingen.

Een aantal van de nieuwe wettelijke verplichtingen inzake private onderzoeken zijn evenwel voorgeschreven op straffe van **nietigheid**. Bewijs verkregen in het kader een privaat onderzoek in strijd met deze bepalingen zal aldus onrechtmatig zijn en zal niet in beschouwing kunnen worden genomen door de rechtbank in een procedure.

De Antigoon-rechtspraak, (die stelt dat onrechtmatig verkregen bewijs in bepaalde gevallen toch gebruikt kan worden) is namelijk niet van toepassing bij overtreding van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel. Het gaat meer bepaald om de verplichtingen betreffende:

- Vergunningen;
- Intern reglement met betrekking tot private onderzoeken;
- Verboden onderzoeksdomeinen;
- Verboden onderzoeksmiddelen, -methodes, -procedures;
- Observatie;
- Gebruik door de private onderzoeker van informatie:
 - die hijzelf of door een misdrijf of op een onrechtmatige wijze heeft verkregen; of
 - waarvan hij wist of redelijkerwijze behoorde te weten dat ze door een misdrijf op een onrechtmatige wijze zijn verkregen;
- Aanwending door de private onderzoeker van gegevens afkomstig uit een ander privaat onderzoeksdossier.

Mogelijke sancties zijn: een waarschuwing, het voorstellen van een minnelijke schikking of het opleggen van een administratieve geldboete. Daarnaast kan de Gegevensbeschermingsautoriteit ("GBA") sancties opleggen voor inbreuken op de AVG.

6 Inwerkingtreding

De wet private opsporing treedt de wet in werking 10 dagen na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad. De wet werd op 6 december 2024 gepubliceerd en is bijgevolg **vanaf 16 december 2024 van toepassing**.

De wetgever heeft in een overgangstermijn van twee jaar voorzien waarbinnen werkgevers een reglement moeten opstellen met betrekking tot de nadere regels over de private opsporing op de werkvloer. Het reglement moet dus ten laatste op 16 december 2026 geïmplementeerd zijn. .

Brussel

Vorstlaan 25
1170 Brussel
T 02 761 46 00

Luik

Parc d'affaires Zénobe Gramme
Square des Conduites d'Eau 7
Bat. H - 2nd floor
4020 Luik
T 04 229 80 11

Antwerpen

City Link
Posthofbrug 12
2600 Antwerpen
T 03 285 97 80

Gent

Ferdinand Lousbergkaai 103
bus 4-5
9000 Gent
T 09 261 50 00

Kortrijk

Ring Bedrijvenpark
Brugsesteenweg 255
8500 Kortrijk
T 056 26 08 60

Hasselt

Kuringersteenweg 172
3500 Hasselt
T 011 24 79 10

Partners with you. ●

Onze newsletters zijn bestemd om u regelmatig algemene informatie mee te delen met betrekking tot onderwerpen uit de actualiteit en bepaalde ontwikkelingen van wetgeving of rechtspraak. Vanzelfsprekend waken wij over de betrouwbaarheid van deze informatie. Onze newsletters bevatten echter geen enkele juridische analyse en kunnen ons in geen geval verantwoordelijk stellen. Aarzelt u niet om contact op te nemen met onze advocaten voor elke bijkomende vraag. Claey's & Engels BV | Vorstlaan 25, 1170 Brussel, België | RPR Brussel 0473.547.070